Redacțiunea Administrațiunea
Tipografia:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anuncĭurĭ:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena
Rudolfŭ Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henric Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A, Oppelik, J. Dannebergr; în Budapesta: *A. V. Goldberger Anton Mesei Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Prețulŭ inserțiunilorŭ; o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LIV.

„Gazeta" ese în fiă-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., Pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 245. Brașovŭ, Lunĭ, Marțĭ, 5 (17) Noemvre. 1891.

Brașovŭ, 4 Noemvre st. v.

De unŭ timpŭ încóce, mai alesŭ de când cu întêmplările triste dela bursa din Berlin, disposiția la tóte bursele Europei apusene este fórte încordată și în urma recoltei nefavorabile situațiunea a devenitŭ fórte neliniștitóre.

In asemenĭ împrejurărĭ nefavorabile pentru burse este de ajunsŭ o scire mai gravă sensațională, pentru ca sĕ producă cea mai mare panică. De lunĭ de ḑile și așa cursulŭ valorilorŭ are tendința de scădere și cumcă de aci lesne se póte desfășura o adevĕrată crisă, dovedescŭ cele petrecute alaltaerĭ la bursa din Viena.

Ḑiarulŭ „Wiener Tagblatt" publicase în ediția sa de séră, în modŭ bătătorŭ la ochĭ, unŭ comunicatŭ asupra audienței președintelui clubului polonŭ Iavorski, la împĕratulŭ. Se ḑicea în acestŭ comunicatŭ, că Iavorski a primitŭ împuternicirea de a publica cuvintele, ce le-a rostitŭ față cu elŭ monarchul. Majestatea Sa sĕ fi ḑisŭ, că situațiunea din afară e fórte seriósă, și că fómetea din Rusia măresce pericolulŭ de rĕsboiu, că ce e dreptŭ pregătirile militare în ce privesce armamentulŭ încă nu suntŭ terminate în Rusia, dér împrumutulŭ rusescŭ contractatŭ de curêndŭ a pusŭ la disposiția Țarului însemnate mijlóce materiale.

Scirea acésta a produsŭ la bursa de Viena o spaimă grozavă, ca și care n'a mai fostŭ póte dela 1873, de când cu vestitulŭ krach. In timpŭ de două óre au căḑutŭ cursurile atâtŭ de multŭ încâtŭ diferențele trecură peste 100 de milióne, așa că s'au perdutŭ în acestŭ scurtŭ timpŭ vre-o 20 de milióne la bursă. Mulțĭ au perdutŭ totŭ ce au avutŭ, în urma acestei neașteptate scăderĭ de cursurĭ. Baronulŭ Rotschild alergà la ministrulŭ de finanțe, ca sĕ-lŭ întrebe, décă suntŭ adevĕrate scirile lățite de numita fóiă. Ministrulŭ declară cá nu suntŭ adevĕrate și trimise imediatŭ la bursă pe unŭ consiliarŭ ministerialŭ, ca sĕ liniștéscă pe bursianii peste mĕsură înspăimântațĭ. Totodată apărŭ și în fóia oficială o formală desmințire a memoratei scirĭ, ér clubulŭ Polonilorŭ din parlamentŭ publică asemenea unŭ comunicatŭ, care desminți categoricŭ raportulŭ din fóia de séră a lui „Wiener Tagblatt".

Se înțelege, că bursa din Pesta n'a pututŭ sĕ rĕmână nealterată de cele ce se petrecură la bursa din Viena. Și aicĭ se ivi aceeașĭ panică și aceeașĭ scădere a cursurilorŭ.

Nu puținŭ au contribuitŭ la acésta și veștile rele sosite dela bursele din Parisŭ, Berlinŭ etc. și cu tóte că scirea adusă de „W. Tagblatt" s'a doveditŭ neadevĕrată, nu este încă delăturată crisa, ce a fostŭ provocată în prima liniă de urmările rele ale speculațiunei esagerate în Germania și apoi de situațiunea critică, ce domnesce și pe piețele francese, carĭ s'au angajatŭ în modŭ însemnatŭ la noulŭ împrumutŭ rusescŭ și acum suntŭ în mare calamitate față cu scăderea valórei hârtiilorŭ rusescĭ și față cu fómetea de acolo.

Declarațiile, ce le-a făcutŭ în delegațiunĭ ministrulŭ nostru de esterne, contele Kalnoky, suntŭ ce e dreptŭ liniștitóre și arată prospecte favorabile pentru susținerea păcei, cu tóte aceste însĕ nu vorŭ fi de ajunsŭ spre a delătura crisa ce s'a ivitŭ pe piețele financiare. Trăimŭ într'unŭ timpŭ fórte agitatŭ care, cum ḑise însușĭ d-nulŭ Kalnoky, este prin însășĭ înarmările militare esagerate înclinatŭ spre cele mai marĭ iritațiunĭ. Cu alte cuvinte, nu-i mulțămire și de aceea nu-i nicĭ încredere în lume. — Étă adevĕratulŭ isvorŭ alŭ criselorŭ periculóse.

Din delegațiunĭ.

In ședința dela 14 Novembre a delegațiunilorŭ, contele Kalnoky, ministru de esterne, și-a presentatŭ *exposeulŭ sĕu privitorŭ la situațiunea esternă.*

In acestŭ exposeu, contele Kalnoky declară, că în ce privesce prospectele de pace, actuala situațiune a monarchiei se póte numi îmbucurătóre. Sguduirea încrederei în pace o pricinuescŭ continuele pregătirĭ de rĕsboiu, dér speră ministrulŭ pe lângă tóte astea, că puterile centrale ale Europei vorŭ isbuti de-a susținé și în viitorŭ pacea.

Cu privire la pactulŭ re'noirei triplei alianțe declară, că în acela schimbărĭ nu s'au făcutŭ. Visita împĕratului germanŭ în Anglia nu este de-a se considera ca o inițiativă pentru inaugurarea unorŭ nouĕ raporturĭ, ci ea a fostŭ numai resultatulŭ raporturilorŭ actuale, în care se află Germania față cu Anglia. De-asemenea și visita escadrei francese la Kronstadt este a se atribui raporturilorŭ mai vechĭ dintre Francia și Rusia; schimbărĭ mai marĭ însĕ în situațiunea europénă, acéstă visită n'a pricinuitŭ.

In privința raporturilorŭ monarchiei nóstre România, raportorulŭ comisiunei Falk Miksa cerŭ lămurirĭ dela ministrulŭ Kalnoky, „deórece", ḑise elŭ, „deși se vestise, că România ar dori sĕ se alăture la tripla alianță, a bătutŭ la ochĭ, că domnitorulŭ Românieĭ a încunjuratŭ întêlnirea cu domnitorulŭ nostru"

La acésta contele Kalnoky rĕspunse în exposeulŭ sĕu ḑicêndŭ, că „și în România se observă o disposiție mai favorabilă față cu noi și deși în timpulŭ din urmă partidele și guvernele s'au schimbatŭ, raporturile între noi au fostŭ în permanență amicale. Și cu guvernulŭ conservativŭ de acum stămŭ în bune relațiunĭ. Celŭ mai de căpetenia garantŭ alŭ păcei este acolo persóna regelui Carolŭ".

Raporturile cu Serbia s'au mai îmbunătățitŭ întrâtva, la ceea ce a contribuitŭ primirea simpatică, ce i-s'a făcutŭ la curtea din Viena tînĕrului rege sêrbescŭ, regențilorŭ și miniștrilorŭ sĕĭ. Ar fi bine, ḑise Kalnoky, décă în Serbia s'ar da mai mare atențiune raporturile orĭ interne, cestiunilorŭ administrative și economice și décă nu s'ar mai face atâta politică mare.

Câtŭ pentru Bulgaria, contele Kalnoky ḑise, că aicĭ mergŭ lucrurile cu totulŭ altmintrelea, nu ca în Serbia. Aicĭ ómenii se ocupă seriosŭ și cu zelŭ de cestiunile interne, muncescŭ cu zelŭ și abnegațiune pentru bunăstarea materială, pentru ridicarea comerciului și industriei, ridică școlĭ etc.

Câtŭ însĕ pentru recunóscerea principelui Ferdinandŭ, cu părere de rĕu se vĕḑu silitŭ ministrulŭ Kalnoky a declara, că acésta stă totŭ așa, ca și în anulŭ trecutŭ. Cestiunea recunóscerei n'a progresatŭ și monarchia nóstră nu se simte îndemnată de a agita o cestiune atâtŭ de delicată, față cu care se póte prevedé, că n'ar avé succesŭ și care în desvoltarea sa ulterióră ușorŭ ar puté deveni o cestiune periculósă. Décă stările nerecunóscerei de dreptŭ ale Bulgariei vorŭ dura prea multŭ, ele potŭ sĕ devină încă îngrijitóre. Se încrede însĕ Kalnoky în judecata sănĕtósă a Bulgarilorŭ și le sfătuesce, sĕ aștepte cu paciință desvoltarea lucrurilorŭ.

Contele Kalnoky își termină exposeulŭ sĕu cu repetarea declarațiunei, că raporturile esterne ale monarchiei suntŭ pe deplinŭ mulțumitóre, dér pentru păzirea păcei află totușĭ necesară desvoltarea armatei.

CRONICA POLITICĂ.

— 4 (16) Novembre.

— Ḑiarulŭ „Neue Freie Presse" dela 14 Noemvre s. n. scrie următórele asupra **remanierii cabinetului din Bucurescĭ**: După scirile ce ne sosescŭ din Bucurescĭ cu data de 9 Nov. d-lŭ G.

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

(4)

Cerșitórea dela Ponts des Arts.

Novelă de Vilhelm Hauff; trad. de *Cornel Scurtu.*

In séra ḑilei, când amiculŭ meu mĕ avertisă pentru a doua óră, la mésă, mătușa mea întrebă pe fiica ei, că óre fi-va dispusă sĕ-i țină societate pe balconŭ?"

Ea rĕspunse, că a promisŭ o visită unei amice de ale ei. Involuntarŭ trebue că am privit'o mai cu atențiune, căcĭ ea plecă ochii în josŭ și roși. Ea se duse la dama aceea înainte cu o óră de a se face séră. Când se întunecă, mĕ strecuraiu și eu spre casa aceea și stătuiu la pândă; mĕ cuprinse o gelosiă nebună, când vĕḑuiu pe stradă, aprópe de casă, strĕcurându-se o figură învĕlită. Mĕ postaiu înaintea porții casei, figura se apropia și voi sĕ mĕ dea încetŭ la o parte. Dér eu o apucaiu de haină și ḑiseiu: Sennor, orĭ cine ar fi, în momentulŭ acesta credŭ, că am înaintea mea pe unŭ omŭ de onóre, și pe onórea d-tale te provocŭ, sĕ-mĭ daĭ socotéla!"

La primulŭ tonŭ alŭ vocei mele vĕḑuiu, că se înspăimântă; elŭ se gândi unŭ momentŭ și apoi mĕ rĕspunse.

„„Ce este?""

„Jură-mĭ pe onórea d-tale", continuaiu eu, „că nu mergĭ în casa acésta pentru donna Laura de Tortosi."

„Cine se încumeta sĕ-mĭ céră socotélă pentru pașii mei?" strigă elŭ cu voce înăbușită și prefăcută. Din vorbele sale observaiu, că e unŭ străinŭ; o presimțire îmĭ trecu prin minte.

— „Căpitanulŭ de San Montanjo", rĕspunseiu eu și fără sĕ observe, îi smulseiu mantaua de pe umĕrĭ — „era amiculŭ meu Tannensee, Elvețianulŭ."

Elŭ sta înaintea mea ca unŭ criminalŭ, nepotêndŭ rosti nicĭ o vorbă. Dér eu îmĭ scosesemŭ sabia și plinŭ de furiă îĭ făcuiu semnŭ sĕ facă și elŭ asemenea.

— „N'am arme la mine, decâtŭ unŭ pumnalŭ", rĕspunse elŭ. 'Mĭ și pusesem de gândŭ, că fără multă întârḑiare sĕ-i împlântŭ sabia în peptŭ; dér vĕḑêndŭ, că stă nemișcatŭ înaintea mea, nu putuiu comite înfricoșata faptă. Imĭ rĕmase atâta presență de spiritŭ, ca sĕ-i spunŭ, ca a doua ḑi diminéța sĕ-mĭ dea socotélă lângă pórta cetății. Pórta o țineam ocupată, ér elŭ îmĭ promise și plecă.

Incă multă vreme stĕtuiu de sentinelă, până când în fine sosi litiera pentru Laura și pe ea o vĕḑuiu urcându-se în litieră; apoi o urmaiu încetŭ spre casă.

Chinurile gelosiei nu mĕ lăsară sĕ adormŭ, și astfelŭ auḑii cam cătră meḑulŭ nopții apropiându-se nisce pașĭ de ușa mea. Cineva bătu la ușă; cuprinsŭ de mirare sruncaiu mantaua peste mine și deschiseiu; era bĕtrâna servitóre a Laurei, care'mĭ dete o epistolă și apoi se depărtă cu grabă.

„Sennor, Dumneḑeu sĕ te păzéscă de o asemenea epistolă! Ea îmĭ mărturisi, că de multŭ iubesce pe Elvețianulŭ, când încă nu mĕ cunoscuse pe mine; că ea de frica mâniei mamei ei, care urésce pe toțĭ străinii, l'a reținutŭ sĕ o pețéscă, că ea, silită de amenințările mătușei mele, a primitŭ propunerea mea. Ea luă tótă vina asuprășĭ și'mĭ jură, că Tannensee de multe-orĭ a voitŭ sĕ mĭ mărturiséscă totulŭ și a fostŭ reținutŭ numai de rugăciunile și de temerea ei, de a fi ținută mai severŭ. Ea'mĭ indică unŭ secretŭ înfricoșatŭ, care ar întina onórea familiei, décă n'așĭ ajuta-o pe ea și pe căpitanulŭ ca sĕ fugă. Mĕ conjură sĕ mĕ lasŭ de certa avută cu dênsulŭ, căcĭ décă cade dênsulŭ, atuncĭ ei, *soțieĭ sale*, nu-i mai rĕmâne alta, decâtŭ sĕ-șĭ ia viéța. Ea încheiă, apelândŭ la generositatea mea și ḑicêndŭ, că mĕ va *respecta* în vecĭ, dér nicĭ-odată nu mĕ va *iubi*."

„Trebue sĕ mărturisescĭ, că o asemenea scrisóre póte sĕ stingă flacăra amorului, ca și apa cea rece; tot-odată ea potoli și mânia mea. Dér nu puteam erta onórei mele, că amŭ fostŭ înșelatŭ' de aceea la óra fixată eramŭ pe loculŭ de luptă. Căpitanulŭ trebue, că simția, câtŭ de tare m'a vĕtămatŭ, căcĭ deși era unŭ duelantŭ mai bunŭ decâtŭ mine, se mărginĭ numai a se apĕra, și nu a fostŭ vina lui, că sabia sa pĕtrunse între degetulŭ policarŭ și degetulŭ arătătorŭ alŭ mânei mele, așa că n'amŭ mai fostŭ în stare sĕ continuu lupta. 'I dăduĭ epistola Laurei, în timpŭ ce-mĭ legamŭ rana. Elŭ o ceti și mĕ rugă sĕ-lŭ ertŭ, eu o făcuĭ acésta cu greu.

„Istoria amorului meu e pe sfîrșite, Don Frŏbenio. Căcĭ cincĭ ḑile după acéstă întêmplare donna Laura dispĕrune cu Elvețianulŭ.

— „Cu ajutorulŭ d-tale? întrebă Frŏben.

Vernescu pare a fi tare preocupatŭ spre a corespunde şi faţă cu cabinetulŭ Florescu, chiămărei sale de îngropătorŭ alŭ orĭ cărui cabinetŭ, din care face şi elŭ parte. Firmŭ decisŭ a aproba demisiunea celorŭ doi sateliţĭ ai sĕi *Esarcu* şi *Isvoranu* numai în acelŭ casŭ, când în loculŭ acestorŭ persóne vorŭ întra în cabinetŭ alţĭ doi bărbaţĭ aleşĭ de dênsulŭ, spre care scopŭ a şi propusŭ pe profesorulŭ de universitate D-lŭ *Aristide Pascal* şi pe d-lŭ *N. Blaremberg.* In contra lui Aristide Pascal nu arŭ fi nimicŭ de obiectatŭ, din contră însĕ pretensiunea de a întra în combinaţiă N. Blaremberg, pare a fi respinsă atâtŭ de L. Catargiu câtŭ şi de Rege. Sĕ scie, că N. Blaremberg, pe timpulŭ ministeriului *Rosetti-Carp*, cu ocasiunea rĕspunsului la o interpelaţiă dată de d-lŭ Carp, în care acesta accentuà continuarea politicei de alipire la Germania şi tripla alianţă, d-lŭ Blaremberg a refusatŭ concursulŭ sĕu, declarândŭ, că elŭ vede în politica Germaniei şi aceea a intreitei alianţe celŭ mai mare periculŭ pentru România. Idea de a'lŭ propune pe acestŭ bărbatŭ ca candidatŭ de portofoliu, tocmai acum când regele Carolŭ s'a întorsŭ dela Berlin cu cele mai bune impresiunĭ, pare atâtŭ de curiósă, încâtŭ chiar de politicianiĭ din cerculŭ d-lui Vernescu este declarată ca nediscutabilă. Cumcă *Lahovary* după declaraţiunile făcute ca membru alŭ cabinetului *Manu* asupra prosiţiei sale faţă cu tripla alianţă, nu va întra nicĭ-odată într'unŭ ministerŭ în care ar figura şi N. Blaremberg, este dela sine înţelesŭ şi sub astfelŭ de împrejurărĭ se esplică causa pentru care Florescu şi Catargiu au renunţatŭ la posibilitatea unei înţelegerĭ cu Vernescu. După cum se dice chiar, generalulŭ Florescu cu ocasia ultimei sale pertractărĭ în Sinaia, ar fi şi oferitŭ dimisiunea întregului cabinetŭ, ca singura soluţiune pentru delăturarea crisei esistente. O întrunire catargistă ţinută la Bucurescĭ în 8 curentŭ, sĕ pronunţă în acelaşĭ sensŭ, declarândŭ ca soluţiune strictŭ constituţională a crisei, formarea unui cabinetŭ curatŭ conservator L. Catargiu cu colaborarea grupei Manu-Lahovary, în urma căreia generalulŭ Florescu ar primi preşedinţa Senatului şi generalulŭ Manu preşedinţa camerei.

Unŭ casŭ de o mare importanţă pentru istoria şi desvoltarea instituţiei parlamentarismului în Europa s'a întêmplatŭ dĕunădĭ în Franţa: cunoscutulŭ apostolŭ socialistŭ, d. **Paul Lafargue,** condamnatŭ pentru delicte politice şi făcêndu-şĭ pedépsa la Sainte-Pélagie, fiindŭ alesŭ deputatŭ în circumscripţia I din Lille, a fostŭ *liberatŭ*, în urma unui votŭ aprópe unanimŭ alŭ camerei, adecă pedépsa i-s'a *suspendatŭ*, pe totŭ timpulŭ câtŭ va ţinė sesiunea actuală a Camerei, bine înţelesŭ, fără ca acestŭ timpŭ sĕ i-se scadă din pedépsa, pe care va avė sĕ şi-o urmeze imediatŭ după terminarea sesiunei.

Acestŭ evenimentŭ inspiră diarului *le „Temps“* următórele reflecsiunĭ:

„Se anunţase,—dice diarulŭ republicanŭ — că alegerea d-lui Lafargue va avė dreptŭ consecinţă, la cameră, o desbatere pasionată, în care guvernulŭ şi póte chiar constituţia aveau sĕ fiă puse directŭ în causă. N'a fostŭ aşa. D. Laur, ce e dreptŭ, a încercatŭ sĕ plaseze o mică interpelare, dér nu i-sa lăşatŭ timpulŭ; în câteva minute, fără nicĭ unŭ discursŭ, printr'unŭ votŭ cu ridicare de mânĭ, camera, folosindu-se de unŭ dreptŭ, pe care i'lŭ dă constituţia, a hotărîtŭ punerea în libertate a d-lui Lafargue: peste două óre acesta eşia dela St-Pelagia, fără celŭ mai micŭ incidentŭ. Totulŭ s'a petrecutŭ decĭ în chipulŭ celŭ mai corectŭ şi celŭ mai pacĭnicŭ din lume. Din momentulŭ în care sufragiului universalŭ i-a plăcutŭ sĕ trimită la palatulŭ Bourbon pe d. Paul Lafargue, de altfelŭ eligibilŭ, şi că era unŭ mijlocŭ legalŭ de a se respecta acéstă dorinţă, elŭ trebuia sĕ se pună în aplicare fără a se sta la îndoială: guvernulŭ şi maioritatea, am putė dice aprópe quasi-unanimitatea camerei au înţelesŭ acésta imediatŭ.

„Şi acum ce va face noulŭ alesŭ? Se va duce purŭ şi simplu sĕ se aşede alăturĭ de colegii sĕi din partidulŭ muncitorŭ: grupulŭ numĕra până acum sépte séu optŭ membri, de aci înainte 'va numĕra optŭ séu nouĕ. Se asigură, de altă parte, că d- Lafargue e mai multŭ unŭ teoricianŭ decâtŭ unŭ oratorŭ, dér chiar de ar desvolta cu strălucire, la tribuna camerei, doctrina colectivistă, n'am vedė nicĭ unŭ inconvenientŭ într'acésta. Dinpotrivă, trebue sĕ dorimŭ ca utopiile revoluţionare sĕ fiă supuse încercărei discuţiilorŭ parlamentare. Ceea-ce póte sĕ fiă primejdiosŭ într'o întrunire publică, în care pasiunile n'au nicĭ o contrabalanţare, devine aprópe neofensivŭ în cameră, unde e vorba a se convinge nişce legislatorĭ cu misiunea de a apăra principiile şi interesele, a cărorŭ pază le-a încredinţat'o ţéra. Acolo e destulŭ a se declama, aci trebue sĕ se formuleze propunerĭ precise şi sĕ fiă susţinute de argumente positive, ceva cu multŭ mai greu. — In totalŭ nu e nimicŭ schimbatŭ, de erĭ, la palatulŭ Bourbon; este numai cu unŭ deputatŭ socialistŭ mai multŭ.“

SCIRILE DILEI.

— 4 (16) Noemvre.

Ordinaţiune privitóre la cărţile de şcólă. Ministrulŭ ungurescŭ de culte şi instrucţiune publică, conte Albin Csaky a datŭ o ordinaţiune, în care — fiindŭ cu considerare la împrejurarea, că unele cărţĭ de şcólă suntŭ tipărite pe hârtiă prea slabă şi într'unŭ modŭ necorĕspundĕtorŭ legilorŭ higienice, ér de altă parte multe din ele se vêndŭ cu unŭ preţŭ esageratŭ — prescrie cum trebue sĕ se tipărescă şi cam cu ce preţŭ suntŭ a se vinde cărţile de şcólă ce dorescŭ sĕ fiă aprobate din partea ministerului. Fiindcă suntŭ multe cărţĭ de şcólă, mai alesŭ din cele tipărite mai de multŭ, a cărorŭ hârtiă nu numai că e transparentă, dér e de-o fabricaţiune atâtŭ de slabă, încâtŭ nicĭ pe lângă cea mai mare cruţare nu le suntŭ de ajunsŭ elevilorŭ unŭ anŭ întregŭ, ministrul ordonà, ca în viitor cărţile de şcólă sĕ nu se tipărescă pe hârtiă din lemnŭ orĭ din paie (celulóse). In privinţa colórei mai potrivită s'a constatatŭ a fi hârtia. care nu este curatŭ albă, ci în câtva cam colorată, dér nicĭ de cum sĕ nu bată în colóre verde, galbină orĭ roşiă, ci mai multŭ sĕ fiă sură albăstruie. Hârtia sclipiciósă séu lustruită e stricăciosă pentru ochĭ, dér fiindcă ilustraţiunile nu se potŭ tipări numai pe astfelŭ de hârtiă; trebue celŭ puţinŭ sĕ se alégă o hârtiă mai puţinŭ sclipiciósă. Cărţile pentru şcólele elementare suntŭ a se tipări cu litere cicero şi între rêndurĭ sĕ fiă o distanţă potrivită; cărţile pentru şcóle mai înalte potŭ fi tipărite şi cu garmondŭ, icĭ colea şi cu borgeois, dér literile petitŭ pe câtŭ numai sĕ póte trebuescŭ delăturate şi la nicĭ unŭ casŭ sĕ nu se foloséscă petitŭ compresŭ, căcĭ în acestŭ casŭ nicĭ o carte nu va fi aprobată. Chiar şi hartele şi atlasurile cere ministrulŭ sĕ fiă tipărite legibilŭ şi curatŭ. In privinţa preţului, ministrulŭ cere, ca pentru şcólele medii preţulŭ unui tiparŭ sĕ nu trécă peste 8 cr. alŭ opurilorŭ ilustrate 10 cr., cărţile pentru şcólele poporale însĕ trebue sĕ fiă şi mai eftine şi în privinţa eftinătăţii sĕ stea cam pe aceeaşĭ tréptă cu cărţile edate din partea statului. In fine, pentru cultivarea gustului elevilorŭ, ministrulŭ doresce, ca tóte cărţile didactice sĕ se pună în folosulŭ tinerimei numai legate, ér nu broşurate.

***

O faptă laudabilă. Cetimŭ în „Biserica şi Şcóla“: „Confraţii noştri din comuna Bacamezeu în protopresbiteratulŭ Lipovei sub conducerea zelosului lorŭ preotŭ *Laurenţiu Barzu* şi cu ajutorulŭ şi colucrarea Prea Sânţiei Sale, părintelui Episcopŭ *Ioanŭ Meţianŭ* şi a venerabilului consistoriu eparchialŭ din Aradŭ au cumpĕratŭ dela erarŭ unŭ complecsŭ de pămêntŭ aprópe de 400 jugĕre catastrale cu preţulŭ de douĕdecĭ şi optŭ mii de fl. v. a. pe lângă deobligamentulŭ că din acestŭ complecsŭ sĕ dea pe séma comunei bisericescĭ şi a comunei politice câte 50 de jugĕre. Prin acéstă cumpĕrare de pămêntŭ credincioşii noştri din numita comună vorŭ putė merge cu sporŭ şi cu succesŭ înainte pe terenulŭ desvoltării lorŭ ulterióre, cu atâtŭ mai vêrtosŭ, cu câtŭ comuna Bacamezĕu dis punea până acum numai de unŭ micŭ hotarŭ, şi din acéstă causă era împedecată în desvoltare, în timpŭ ce acum poporulŭ şi biserica nóstră cu diliginţă şi cu grijă va putė sĕ înainteze.“

***

Mişcarea de maghiarisare. Comitetulŭ „Kulteregylet“-ului din Cluşiu, în şedinţa sa din 13 Novembre n. a enunţatŭ, ca „în considerarea acţiunei legale şi a mijlócelorŭ curate“ de carĭ pretind ei că s'ar conduce acéstă societate de maghiarisare în lucrările sale, — adunările generale ale Kulturegylet-ului în viitorŭ sĕ fiă publice. Totŭ în acéstă şedinţă s'a hotărîtŭ, ca sĕ se înfiinţeze filiale ale Kulturegyletului în Seghedin, Szabadka, Miskolcz, şi în Hód-Mezövàşàrhely.

***

Alegerea d-lui Dr. *Traianŭ Puticiu* ca protopopŭ alŭ tractului Timişórei, a fostŭ întărită Marţa trecută şi din partea Consistoriului eparchialŭ dela Aradŭ.

***

Promovatŭ. Din Cluşiu ni-se scrie, că în 14 Noemvre n. c. a fostŭ promovatŭ la gradulŭ de doctorŭ în sciinţele naturale d-lŭ *Ambrosiu Cheţianu* fostŭ asistentŭ la institutulŭ botanicŭ din Cluşiu şi actualŭ profesorŭ la gimnasiulŭ din Blaşiu. — In aceeaşĭ di, d-lŭ Cheţianu s'a logoditŭ cu d-ra *Virginia Popŭ* fiica d-lui Leontinŭ Popŭ, jude la tribunalulŭ r. din Cluşiu. — Sincerile nóstre felicitărĭ.

***

Societatea de lectură a tinerimei studióse dela gimnasiulŭ superiorŭ din Blajŭ, începêndu-şĭ activitatea pe anuŭl şcolasticŭ 1891/92. s'a constituitŭ în următorulŭ modŭ: Preşedinte: M. O. Dnŭ Prof. Dr. Ambrosiu Cheţianŭ; v.-preşedinte: Laurenţiu S. Nestorŭ, cl. VIII; redactorŭ: Alesandru Valea, cl. VIII; notariu: Teodorŭ Brehariu, cl. VIII; bibliotecarŭ: Basilŭ Magda; controlorŭ: Corneliu Horşiă cl. VIII; v.-bibliotecarŭ: Iulianŭ Nistorŭ, cl. VII; casarŭ: Paulŭ Bogdanŭ; comisiunea

---

— „Da, l'amŭ ajutatŭ cumŭ amŭ pututŭ. Firesce, că durerea mătuşei mele fù mare, dér sub astfelŭ de împrejurărĭ e mai bine aşa; ea nu mai vĕdù nicĭ-odată pe fiica sa şi nu sciù desonórea familiei sale“.

„Inimă nobilă! Câtŭ de mulŭ a trebuitŭ sĕ te coste acésta. In adevĕrŭ, ai trecutŭ prin o grea încercare.

„E dreptŭ“, rĕspunse bĕtrânulŭ cu unŭ surisŭ tristŭ; „la începutŭ credui, că rana acésta nu se va vindeca nicĭ-odată; timpulŭ face multe, amice! N'am mai vĕdut'o nicĭ-odată, n'am mai auditŭ nimicŭ despre ea, numai odată cetiĭ în diare, că colonelulŭ Tannensee resistase cu bravură în armata lui Napoleonŭ în în contra duşmanului, în lupta dela Brienne. Că óre a muritŭ, séu că Laura mai trăesce, acésta nu o sciu. Când sosìi însĕ în acéstă cetate şi cercetaiu acea galeriă şi după douĕ-decĭ de anĭ, vĕduiu earăşĭ pe Laura mea, tocmai cum era ea în dilele tinereţei, atuncĭ mi-se deschise éră şĭ rana cea vechiă şi — acum scii că în fiă-care di o visitezŭ“.

8.

Cu gravitatea cuvenită unui măestru de curte alŭ principelui P. şi ca unŭ bărbatŭ dintr'o familiă vechiă castiliană îşĭ povestise Don Pedro de San Montanyo Ligez istoria sa. Când terminà, bĕù unŭ păharŭ de Xeres, se şterse cu mâna pe frunte şi dise către tênĕrulŭ Fröben: „Aceea ce am încredinţatŭ numai la puţinĭ ómenĭ, ţi-am povestit'o cu deamĕruntulŭ D-tale, Don Fröbenio, nu pentru ca sĕ te seducŭ, ca sĕ mĕ rĕsplătescĭ cu o asemenea încredere, deşi secretulŭ d-tale va fi păstratŭ aşa de margurŭ în peptulŭ meu, ca şi ţĕrîna regilorŭ Spaniei în Escurial! — Suntŭ curiosŭ, ce e dreptŭ, sĕ sciu, întrĕ câtŭ te interesézā acea damă, dér curiositatea nu se cuvine unui omŭ bĕtrânŭ.“

Fröben mulţămì bĕtrânului pentru împărtăşirea sa. „Cu plăcere îţĭ voiu istorisi şi eu miculŭ meu romanŭ“, dise elŭ suridêndŭ, „elŭ nu cuprinde secretulŭ nicĭ unei dame şi se terminà acolo, unde începù altele. Dér décă permiţĭ, mâne voiu istorisi, căcĭ astădĭ, séră deja e prea târdiă“.

„După cum poftescĭ“, rĕspunse Don Pedro, strângêndu-i mâna. „Voiu sci sĕ onorezŭ încrederea d-tale.“ Astfelŭ se despărţiră; Spaniolulŭ îlŭ însoţi pe Fröben cu politeţă până la pragulŭ anticamerei şi apoi Diego îlŭ petrecù cu lumînarea până afară pe stradă.

In diua următóre se duse Fröben, ca de obiceiu, în galeriă, aicĭ şedù multŭ înaintea tabloului, şi în adevèrŭ, în diua acésta se gândì mai multŭ la bĕtrânulŭ, decâtŭ la chipulŭ damei, dér elŭ aşteptà peste o óră — bĕtrânulŭ nu venì. Fröben se duse, când bătù douĕspredece óre, împrejurulŭ lacului, se uità desŭ cu binoclulŭ peste alea cea lungă, dér venerabila figură a bĕtrânului sĕu amicŭ nu se arătà nicăirĭ; înzadarŭ se uita, ca sĕ védă pe Diego, cu umbrela şi cu mantaua stăpânului sĕu, elŭ nu se vedea nicăirĭ. „Sĕ fiă óre bolnavŭ?“ se întreba elŭ şi fără voiă se duse pe piaţa dinaintea castelului, pentru ca sĕ visiteze pe amiculŭ sĕu în hotelulŭ „Regele Angliei“. „Sau dusŭ cu toţii“, rĕspunse chelnerulŭ la întrarea sa; erĭ primì principele nisce telegrame şi astădĭ inainte de prânzŭ a plecatŭ Alteţa Sa cu suita în şése trăsurĭ la W.; măestrulŭ de curte a plecatŭ şi elŭ în trăsura a doua, dér v'a lăsatŭ unŭ biletŭ.

Repede puse Fröben mâna pe acestŭ semnŭ ultimŭ de amiciţiă. Pe elŭ se putea ceti numai cuvintele: *Don Pedro de San Montanjo Ligez, major Rio de S. A. etc.*

Fröben, supăratŭ, voì sĕ bage în buzunarŭ acestŭ biletŭ, când observà pe partea cealaltă a lui încă câteva rêndurĭ scrise cu creionulŭ; elŭ cetì: „Rĕmâi sănĕtosŭ, scumpulŭ meu Don Frobenio; mĭ-ai rĕmasŭ datorŭ cu povestirea istoriei D-tale, salută şi sărută pe Donna Laura.“

Elŭ surîse de însărcinarea bĕtrânului sĕu amicŭ, dér totu-şĭ în dilele următóre, când sta înaintea tabloului, îlŭ cuprinse unŭ sentimentŭ duiosŭ, căcĭ prin călĕtoria lui Don Pedro, se ivise unŭ golŭ în inima sa. Elŭ se întreţinuse atâtŭ de plăcutŭ cu Don Pedro, de mulţĭ anĭ de dile pentru prima óră convenise elŭ cu ómenĭ, şi acum simţea, că numai celŭ isolatŭ şi fără speranţă e nefericitŭ. Décă n'ar fi fostŭ tabloulŭ, care-lŭ fármecase, de multŭ ar fi părăsitŭ oraşulŭ Stuttgart, care de altmintrelea nu-i oferea nicĭ o plăcere. Când însĕ, într'una din dilele următóre domnulŭ Boisserée 'i dete în darŭ copia fidelă a acelui tablou drăgălaşŭ pe o fóiă litografată, o luà acésta cu unŭ semnŭ alŭ destinului, se despărţi de tabloulŭ originalŭ, împachetà ca îngrijire copia şi părăsì acestŭ oraşŭ totŭ atâtŭ de liniştitŭ, ca şi cum intrase în elŭ.

Petrecerea lui Fröben în Stuttgart a

literară: Iacobŭ Popŭ, cl. VIII; Paulŭ Pircea, cl. VIII; Basilŭ Magda, cl. VIII; Ioanŭ Dolianŭ cl. VIII; Enea Popŭ Bota cl. VII; Nicolae Racovițianŭ cl. VII și Iustinŭ Popŭ cl. VI.

NECROLOGŬ. Amŭ anunțatŭ, că la 30 Octomvre st. n. a încetatŭ din viĕță *Ioanŭ Ciuceanu*, representantulŭ afacerilorŭ comerciale a casei G. Șerbănescu din Drăgășanĭ și Bucurescĭ. Inmormêntarea ni-se scrie, că s'a făcutŭ la 1 Noemvre v. la cimitirulŭ Sântei Vinere în asistența mai multorŭ amicĭ și la mormêntŭ, comerciantulŭ, D-lŭ I. Mihalcea, a rostitŭ o cuvêntare bine simțită.

Rĕposatulŭ era fiulŭ lui N. Ciuceanu din Rĕșinarĭ; făcêndŭ esamenulŭ de maturitate la gimnasiulŭ din Sibiiu, elŭ a trecutŭ la facultatea de medicină din Gratz, unde, după unŭ studiu de cincĭ anĭ și douĕ esamene fundamentale de doctoratŭ, din causa lipsei de mijlóce, n'a mai putută merge înainte.

Trecêndŭ, ca și alții, cu multe ilusiunĭ în țéră, aicĭ a întîmpinatŭ greutățĭ și piedecĭ în terminarea studiului începutŭ și întreruptŭ aprópe când era la sfîrșitŭ.

Astfelŭ ajungêndŭ sĕ fiă unŭ tînĕrŭ cu *cariera perdută*, compatriotulŭ și sincerulŭ sĕu amicŭ, marele comerciantŭ Dl. G. Șerbănescu l'a primitŭ cu multă bunăvoință, ca representantŭ alŭ afacerilorŭ sale comerciale în Bucurescĭ, în care decedatulŭ a datŭ probe de multă activitate și onestitate. Pe lângă aceste însușirĭ, rĕposatulŭ mai era și unŭ *naționalistŭ convinsŭ*, contribuindŭ multŭ chiar și din slabele sale mijlóce pecuniare la scopurile românescĭ.

Neuitată sĕ fiă amintirea lui!!

D-lŭ V. Mangra din Aradŭ ne trimite unŭ rĕspunsŭ la cele scrise de d-lŭ profesorŭ T. Ceontea în Nrulŭ 235 alŭ diarului nostru ca apărare față cu unŭ articulŭ din „Tribuna". Vrêndŭ sĕ fimŭ imparțialĭ, dămŭ locŭ și acestui rĕspunsŭ, reservându-ne a face în urmă și unele observărĭ din parte-ne:

Aradŭ, 10 Noemvre a. c.

(Rĕspunsŭ d-lui Teodorŭ Ceontea). Și acésta încă e o notă caracteristică pentru stările din Aradŭ, că unŭ colegŭ alŭ meu, „prea bunŭ" prietinŭ de odinióră, mâugitŭ precum se vede, în o afacere, care îlŭ supĕră, uitândŭ de sânțenia catedrei, de decorulŭ colegialității, uitând de prestigiulŭ iustitutului la care servimŭ și de condițiile elementare ale conivențelorŭ sociale, își varsă în publicŭ cu tótă profusiunea foculŭ mâniei asupra mea și asupra societății „Progresulŭ".

„Tribuna" din Sibiiu în primulŭ sĕu din 9/21 Octomvre a. c. criticase procederea reuniunei învĕțătorilorŭ românĭ din Aradŭ de a fi luatŭ parte la adunarea generală a reuniunei învĕțătorilorŭ maghiarĭ care s'a ținutŭ în comuna promontorială Gyorok.

Logica și morala indicau aicĭ o refuială cu redacțiunea „Tribunei". Colegulŭ meu însĕ, profesorulŭ T. Ceontea, ne ia pe mine și societatea „Progresul" dreptŭ paratonerŭ pentru a se apĕra în fața opiniunei publice de acusările „Tribunei".

Provocatŭ în chipulŭ acesta, dér și din deferența către on. publicŭ, țin a a desvĕli piedestalulŭ, de pe care amabilulŭ meu colegŭ jură pe numele lui D-deu, ca se probeze „autenticitatea" faptelorŭ, ce relatéză.

E vorba de sórtea societății „Progresulŭ".

Acéstă societate s'a înființat în anulŭ 1884 la inițiativa decedatului M. V. Stănescu, cu scopŭ de a foma unŭ centru socialŭ pentru industrieșiĭ nostri resfirațĭ între străinĭ, și a-i închega într'o corporațiune morală. Presidentulŭ societăți M. V. Stănescu până la sfîrșitulŭ anului 1888, când mórtea îlŭ răpi din mijloculŭ nostru, a făcutŭ totŭ ce i-a statŭ în putință, ca societatea sĕ-șĭ aibă statutele sale întărite de guvernŭ. Dér ministrulŭ le-a respinsŭ când sub unŭ pretecstŭ, când sub altulŭ.

După mórtea lui M. V. Stănescu am urmatŭ eu ca președinte alesŭ, și amŭ substernutŭ de nou statutele pentru întărire cu *tóte modificările* cerute de guvernŭ. Ministrulŭ de înterne contele Szapary ni le respinge și acum prin următórea ordinațiune din 28 Noemvre 1890:"

„..... *Miután a szóban levö egylet létesitését az érdekelt egyéniségek egy tekintélyes része sem kivánja s ezen egylet alakitása könyen a különbözö nemzetiségek egymásközti surlodására vezethetne, a bemutatott alapszabály tervezetet a láttamozási záradékkal elláthatónak ez uttal sem találtam*".

Adecă: „De-órece înființarea societății din cestiune nu o doresce nicĭ *o parte considerabilă* din indivizii interesațĭ, și înființarea acestei societăți ușorŭ ar puté duce la *frecărĭ între diferitele naționalitățĭ*, nicĭ de astădată n'amŭ aflatŭ sĕ se pótă provedé cu clausula de aprobare proiectulŭ de statute substernutŭ".

E omŭ de bună credință colegulŭ meu T. Ceontea? și e lucru cinstitŭ din partea sa, ca mie sĕ-mĭ facă imputare pentru volnicia ministrului? Nu totŭ asemenea rĕspunsŭ din partea ministrului Szapary cetirămŭ dilele trecute la adresa d-nei Leona Medanŭ, presidenta reuniunei femeilorŭâ roâmne din Sătmarŭ, cu privire la statutele acestei reuniunĭ? Cu tóte acestea societatea „Progresulŭ" nu a renunțatŭ la dreptulŭ sĕu de esistință. Ea va reclama necurmatŭ la guvernŭ până cândŭ nu i se va suspinde dreptulŭ de a reclama.

Sulevarea afacerei societății „Progresul" în forma presentată de colegulŭ meu T. Ceontea este denunțarea perfidă cu scopŭ de a sgudui încrederea publicului față cu societatea de o parte, și a da o nouă dovadă ministrului, că în Aradŭ suntŭ și astfelŭ de Românĭ(!) carĭ nu doreseŭ înființarea societății; căcĭ în adevĕrŭ, a esistatŭ și esistă o sémă de românĭ în Aradŭ, carĭ dela începutŭ s'au pusŭ pe terenulŭ ostilității față cu societatea „Progresulŭ" lucrândŭ, când pe față, când în ascunsŭ în contra ei. Dintre acestia suntŭ aceia, carĭ ostentativŭ au rĕmasŭ dela balulŭ și dela concertulŭ din érna trecută, la care au venitŭ mulțĭ Românĭ din depărtarĭ precum și unŭ numĕrosŭ publicŭ străinŭ, căcĭ nu era lucru de tóte dilele a vedé în Aradŭ unŭ concertŭ de puterĭ artistice ca domnișóra Elena Florianŭ, dómna Vilma Vadnay Somló și fenomenalulŭ baritonistŭ dela teatrulŭ din Praga, domnulŭ Dimitriu Popovicĭ, între care era și dómna Agnes Brote, décă o bólă repentină nu i facea imposibilă conlucrarea.

Unŭ concertŭ clasicŭ, unŭ publicŭ numĕrosŭ, așa dicêndŭ dela „vlădică până la opincă" și dela „generalŭ până la gregariu", care umplea sala spațiósă dela „Crucea albă", nu era acesta unŭ succesŭ moralŭ alŭ societății „Progresulŭ?" succesŭ, pe care d-lŭ Ceontea nu vré sĕ-lŭ recunóscă.

Colegulŭ meu n'a fostŭ, și nicĭ este membrulŭ „Pogresului", n'a contribuitŭ nicĭ contribue pentru scopurile acestei societățĭ, nicĭ a luatŭ parte la concertulŭ de astă iérnă, evidentŭ, că nu interesarea sinceră pentru causă, ci patima órbă este mobilulŭ pornirilorŭ sale, care întru atâta i-a întunecatŭ rațiunea, încâtŭ cutéză a susținé ca vĕdute lucrurile pe carĭ nu le-a vĕdutŭ, și ca adevĕrate lucrurile ce suntŭ false.

Intențiunea de a mistifica și a seduce opiniunea publică este invederată, când d-lŭ Ceontea, voindŭ sĕ facă hazŭ, mĕ apostrofézĕ ca arangiatorŭ alŭ concertului și balului, pe când în faptă funcțiunea acésta era a unui comitetŭ specialŭ în frunte cu d-nulŭ advocatŭ Dr. Virgilŭ Bogdanŭ, precum se scie acésta și se póte vedé din învitările trimise publicului. Nu am însĕ causă sĕ mĕ genezŭ de felŭ, că ideia concertului câtŭ și realisarea ei suntŭ opera mea.

Este lucru dela sine înțelesŭ, că arangiarea: învitările la balŭ, programa concertului, întîmpinarea óspeților era tréba comitetului arangiatorŭ. Comitetulŭ a învitatŭ la concertŭ-balŭ și pe eminenta scriitóre maghiară dómna Beniczky Bajza Lenke cu fiia sa, fiindŭ ele încuartirate în „Crucea-Albă" câțĭva pașĭ dela sala de balŭ, căcĭ sciutŭ este, că cine onoréză pe altulŭ, pe sine se onoréză. La întrarea în sală, comitetulŭ a întîmpinat'o cu unŭ buchetŭ, ce era în reservă și care mai dinainte fusese comandatŭ pentru d-na Brote, care din causa morbului nu putŭ venì la Aradŭ, ca sĕ iée parte activă în concertŭ. Eu nefiindŭ în sală câtă vreme a statŭ aicĭ dómna Beniczky, nicĭ n'am vĕdut'o, necum sĕ-i fi predatŭ eu buchetulŭ, după cum are cutezanța sĕ afirme d-lŭ Ceontea, lucru, care nicĭ nu convenea cu posiția mea.

Aflaiu de lipsă a releva împrejurările acestea, nu ca sĕ declinŭ dela mine onórea de a fi doritŭ sĕ facŭ cunoscința dómnei Beniczky și sĕ o salutŭ și eu în societatea nóstră românéscă, ci ca sĕ arătŭ on. publicŭ, ce valóre au „datele" d-lui Ceontea, pentru a cărorŭ „autenticitate" elŭ „stă bunŭ și înaintea lui Dumnedeu."

(Va urmà.)

Telegramele „Gaz. Trans".

(Serviciulŭ biuroului de cor. din Pesta.)

Viena, 16 Noemvre. La încheierea ședinței de a séră în clubulŭ polonŭ împărtăși Iavorski, că comisia parlamentară a acestui clubŭ a desmințitŭ imediatŭ scirea, adusă de „Wiener Tagblatt". Clubulŭ hotărî de a cerceta de aprópe afacerea cu scirea acésta.

Viena, 16 Noemvre. Astădĭ s'a conchiămatŭ o ședință plenară a camerei, cu scopŭ de a se discuta cele ce s'au petrecutŭ alaltăerĭ la bursă.

Petersburgŭ, 16 Noemvre. Oprirea esportului din tótă Rusia a productelorŭ agricole s'a estinsŭ și asupra Finlandei.

Leuk, 16 Noemvre. Delegații minelorŭ de cărbunĭ din Pas de Calais au decisŭ sĕ facă o grevă generală.

DIVERSE.

Tolstoi despre mórte. Unŭ colaboratorŭ alŭ diarului „Figaro" din Parisŭ l'a visitatŭ dilele acestea pe contele Tolstoi la moșia sa din Jasnaja-Polina. In decursulŭ conversației, colaboratorulŭ lui „Figaro" a amintitŭ, că asupra sa au făcutŭ o impresiune posomorîtă tablourile pictorilorŭ rușĭ, espuse în museulŭ de arte din Moscva, carĭ înfățișéză aprópe numai mórtea și suferințele omenescĭ. La acéstă obiecțiune a colaboratului francesŭ, Tolstoi rĕspunse: „Mórtea numai pe pânza pictorilorŭ este îngrozitóre. Aicĭ prin provincia mórtea o întêmpină cu fețele zîmbitóre și vesele. Chiar acum am venitŭ dela patulŭ unui țĕranŭ mortŭ. Acestŭ țĕranŭ nicĭ pe unŭ momentŭ nu șĭ-a perdutŭ liniștea, cu tóte că scia, că o sĕ móră. Când i s'a apropiatŭ mórtea, și când după obiceiu, i-au datŭ lumênare aprinsă în mână, pe fața i-se oglindă o disposițiune veselă, cum nu se mai póte. La noi așa morŭ ómenii. De multe-orĭ mĕ supĕrŭ pe mine însu-mĭ, că la astfelŭ de scene, rĕmânŭ nemișcatŭ. Abstragêndŭ dela simțĕmêntulŭ religiosŭ, la noi mórtea însémnă eliberare. Póte că tocmai acésta e pricina, că nicĭ nu se întristézĕ muribundulŭ în fața morții, ca pe alocurea. Celui ce se duce, mórtea îi slujesce ca simbolŭ alŭ liniștei și alŭ repausului, ce în dile amare inzadarŭ le căuta". După acestea a trecutŭ conversația la suferințe și durerĭ. Tolstoi ține, că suferințele suntŭ de lipsă pentru ómenĭ. Nu pentru-că e unŭ resultatŭ alŭ naturelului nostru, ci pentru că ele radiază așa dicêndŭ din ființa, din naturelulŭ nostru. E imposibilŭ, dice Tolstoi, a nimici acéstă lege ascunsă, și nicĭ nu arŭ fi bine décă o amŭ puté nimici. Omenimea trebue sĕ simță suferința, ca sĕ sciă aprețiа curățenia inimei și a sufletului.

Unŭ lacŭ nou în Africa. Călĕtorulŭ svedianŭ Valedan a descoperitŭ unŭ lacŭ nou, care după numele actualului guvernorŭ alŭ provinciei Kamerun, s'a numitŭ „lacul Solden". Acestŭ lacŭ se află în apropierea rîului „Meme", spre nord-vestŭ dela Kamerun. Laculŭ are forma unui craterŭ și se află la o înălțime de 2300 de urme peste nivelulŭ mărei; suprafața lui e mai mare de 2 chilometri, va se dică e totŭ cam așa de mare, ca și laculŭ Baromi séu ca laculŭ Elefant. Intru tóte laculŭ este de natura celoralalte lacurĭ de origine vulcanică și din elŭ sĕ scură unŭ părîu, Mocunda care la o mică distanță se vérsă în rîulŭ Meme.

Cursulu pieței Brașovŭ

din 15 Noemvre st. n. 1891.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.34	Vênd.	9.38
Argintŭ românescŭ	„	9.30	„	9.35
Napoleon-d'orĭ	„	9.55	„	9.35
Lire turcescĭ - -	„	10.50	„	—.—
Imperialĭ - - -	„	—.—	„	—.—
Galbinĭ - - - -	„	5.55	„	5.60

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

---

fostŭ numai pentru tabloulŭ din galeriă. Când întrà elŭ în capitala Würtembergului, se afla în călĕtoriă spre Rhin și într'acolo merse elŭ acum. Elŭ simția, că lunile din urmă îlŭ făcuseră prea sentimentalŭ. Simția, nu fără óre-care rușinare, că tristeța și procederea sa se apropiaseră, încâtva de nebuniă. Ce e dreptŭ, era independentŭ, anulŭ acesta îlŭ destinase pentru călĕtorii, fără ca sĕ fiă călăuzitŭ, de vre-unŭ planŭ fixatŭ séu de vre-unŭ scopŭ, și voia sĕ pretexteze lunga sa ședere în acelŭ orașŭ cu frumsețea lui naturală. Dér óre este în adevĕrŭ acestŭ orașŭ atâtŭ de frumosŭ și plăcutŭ? Orĭ dóră căutase ómenĭ? Nu umbla elŭ orĭ ca sĕ-i încunjure, pentru-că-i turburau singuritatea? „Nu", dise elŭ în sine zîmbindŭ, „aprópe ar fi sĕ credŭ în farmecătoriĭ! M'am încuiatŭ în camera mea, ca sĕ cetescŭ. Dér în adevĕrŭ am cetitŭ? Nu mi-se arăta tabloulŭ ei în fiă-care locŭ? Pașii mei nu se îndreptau óre numai spre dênsa? Nu e o nebuniă óre, ca sĕ alergĭ atâta drumŭ după o umbră, sĕ privescĭ cu atențiune fața fiă-cărei fete, cu scopulŭ că dóră vei recunósce în ea gura cea fragedă a necunoscutei?"

Astfelŭ își făcea reproșurĭ sieșĭ tînĕrulŭ, care credea, că se ia după principii bune și neclătite, și când calulŭ sĕu pășia încetŭ la délŭ, de câte-orĭ nu se întêmpla, că ajungêndŭ în vêrfulŭ délului, își uità sĕ'lŭ mâne mai tare, fiindŭ-că gândulŭ lui pribegea pe alte drumurĭ; decâte-orĭ séra, când își desfăcea pachetulŭ și-i cădea în mânĭ copia tabloului, o desfășura repede și-șĭ uita sĕ se culce!

Dér regiunile încântătóre și muntóse de lângă Neckar, câmpiile frumóse dela Mannheim, Worms, Mainz, nu întârdiară a face asupra sa o impresiune originală, Ele îlŭ distraseră, îi oferiră spiritului sĕu tablourĭ nouĕ și mai amicale. Și când într'o diminéță plecà din Bingen, numai *unŭ* tablou i-se înfățișa în mintea sa, unŭ tablou, pe care ar fi doritŭ sĕ-lŭ védă. Fröben călĕtorise cu unŭ compatriotŭ, prin Francia și Anglia, și acesta devenise din unŭ companionŭ de călĕtoriă unui amicŭ. Dér ce e dreptŭ, de câte-orĭ își aducea aminte de amiciția lorŭ, trebuia sĕ mărturisésca, că cei nepotrivițĭ în caracterŭ se iubescŭ mai ferbinte, decâtŭ cei ce se potrivescŭ.

(Va urma).

Cursulŭ la bursa din Viena

din 14 Noemvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	102.—
Renta de hârtiă 5%	99 75
Imprumutulu căilorŭ ferate ungare aurŭ	114.56
dto argintŭ	97.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	108 57
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisunei]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	—.—
Bonurĭ rurale ungare	89.80
Bonurĭ croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	128.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	—.—
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.64
Napoleon-d'orĭ	9.39
Mărcĭ 100 împ. germane	58.10
Londra 10 Livres sterlinge	118.30

Nr. 14572—1891 708,1- 1

PUBLICAȚIUNE

referitóre la statorirea dărei de cânĭ pro 1892.

Se aduce spre cunoscința publică, cumcă conspectulŭ ulterioricŭ de conscriere, statoritŭ pe temeiulŭ seduleloru de insinuare a cânilorŭ ascernute ulteriorice acestui oficiu, care conspectŭ conține totdeodată și darea ce are de a se solvi pentru cânĭ pro 1892 se află, conformŭ § 3 alŭ statutului ținerei cânilorŭ, în decursulŭ a 3 ḑile i. e. în 24, 25 și 26 Noemvre a. c. dela 8—12 înainte și dela 3—5 óre după prânḑŭ la oficiulŭ orășenescŭ de dare, spre examinare, din partea fiăcărui, în decursulŭ cărui timpŭ fiăcărui posesorŭ de cânĭ i stă în dreptŭ, la casŭ décă se simte prea apăsatŭ cu rarea de cânĭ prescrisă, de a'șĭ ascerne declamațiunea acestui magistatŭ.

Rectificarea acestui conspectŭ se dispune numai pe temeiulŭ reclamațiunilorŭ justŭ motivate.

Singuratice esemplare din statutulŭ ținerei cânilorŭ se potŭ, pe lângă prețulŭ de câte 10 cr., căpĕta la oficiulŭ orășenescŭ de dare.

Brașovŭ, 10 Noemvre 1891.

Magistratulŭ orășenescŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Octomvre 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.06	1.50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriș	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕșel	8.14		6.39	5.47
Clușiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8.45	6.34
Ghiriș	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vințul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8.22
Teiușŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blașiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copșa mică	1.51		2.48	9.48
	2.12		3.03	9.50
Mediașŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10.28
Sighișóra	3 46		4.49	11.04
Hașfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apața	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17		9.18	1.35
Brașovŭ	8.—	Tren de persóne	10.05	2.09
		12.20		2.19
Timișŭ		1.41		3.01
Predealŭ		2.26		3.31
Bucuresci		8.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.
Bucuresci	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timișŭ	1.42		5.57	
Brașovŭ	2.18	4.20	6.58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apața	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Hașfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighișóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediașŭ	6.42	10.31		12.37
Copșa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blașiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiușŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vințul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirișŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Clușiu	10.45	6.08	4.53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădășelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireșŭ		7.02	6.11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5.46
Glogovațŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulișŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bĕrzava	6.12		7.27
Soborșinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10.19
Orăștia	10.16		10.50
Șibotŭ	10.36		11.16
Vinț. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiușŭ	11.53		12.38

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelerată	Trenŭ de persón.
Teiușŭ	3.09		1.39
Alba-Iulia	3.50		2.19
Vinț. de josŭ	4.09		2.36
Șibotŭ	4.52		3.03
Orăștia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4.17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5.17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5.53
Soborșinŭ	8.03		6.24
Bĕrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9.44	5.14	7.46
Paulișŭ	9.58	6.01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovațŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1.55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroșenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Hațegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Banița	9.21	3.19	8.04
Petroșenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

Petroșenĭ	6.—	10.50	6.20
Banița	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Hațegŭ	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timișóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timișóra	8.42	2.04	8.57

Timișóra—Aradŭ

Timișóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirișŭ—Turda

Ghirișŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirișŭ

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghirișŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighișóra—Odorheiu

Sighișóra	4.30	11.25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu	8.15	3.15
Sighișóra	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Mureșŭ-Ludoșŭ—Bistrița

Murĕșŭ-Ludoșŭ	4.—
Țagu-Budatelicŭ	6.48
Bistrița	9.59

Bistrița—Mureșŭ-Ludoșŭ

Bistrița	1.16
Țagu-Budctelicŭ	4.15
Murĕșŭ-Ludoșŭ	7.21

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa mică	3.—	10.47	7.10
Șeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneș	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12.38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copșa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8.02	4.58	10 43
Loamneș	8.30	5.25	11.09
Șeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copșa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oșorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoș	3 34	9.11	3.27
Oșorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oșorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oșorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoș	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedora

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedora—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5 11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Brasov—Zĕrnescĭ

Brașov	5.45	2.58
Zĕrnescĭ	7.26	4.39

Zĕrnescĭ—Brașov

Zĕrnescĭ	8.—	5.20
Brașov	9.24	6.44

Brașov—S.-Georgiu

Brașovŭ	8.30	3.10
Uzonŭ	9.43	5.23
S .Georgiu	10.23	5.03

S.-Georgiu—Brasov.

S.-Georgiu	6.32	5.17
Uzonŭ	7.00	5.45
Brașovŭ	8.08	6 53

Nota: Numerii încuadrațĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.